

RECOMANACIONS POLÍTIQUES

ELABORADES PER
LA COMUNITAT
MEDITERRÀNIA DEL
TURISME SOSTENIBLE

EL TURISME SOSTENIBLE, UNA EINA PER A AFRONTAR MÚLTIPLES REPTES

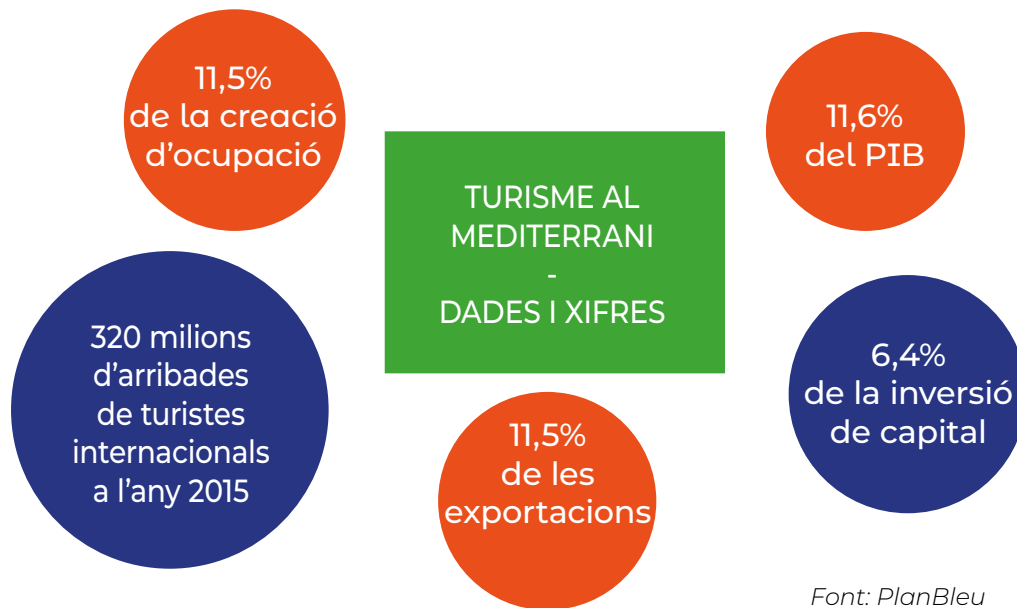
Les condicions climàtiques, la història, la cultura i la bellesa natural úniques del Mediterrani fan que sigui la primera destinació turística al món. Atrès per l'Europa meridional i mediterrània, l'arribada de turistes internacionals ha crescut de 58 milions el 1970 a gairebé 320 milions el 2015, amb una previsió de 500 milions el 2030. La meitat d'aquestes arribades són a zones costaneres.

El turisme de costa i marítim és, sense cap mena de dubte, vital per a la majoria de les economies del Mediterrani, pels ingressos, l'ocupació, les exportacions i les inversions de capital que genera. Tot i així, el turisme convencional i no planificat és un gran repte, perquè afecta els recursos naturals i culturals en tant que contribueix a la urbanització costal (litoralització), el sobreconsum de recursos naturals, la contaminació de l'aigua, la generació de residus, l'abocament marí de deixalles, la degradació del sòl, la pèrdua de biodiversitat i danys al patrimoni cultural (per exemple, a paisatges, llocs històrics, paratges, construccions, costums, coneixements, estils de vida, etc.). Al seu torn, aquest tipus de turisme pateix les conseqüències associades a tots aquests problemes. El turisme convencional no planificat és també perjudicial per a les comunitats locals, ja que dona lloc a una distribució desigual dels beneficis, crea pocs llocs de treball dignes (sobretot per als joves i les dones), condueix a una pèrdua d'identitat cultural, degrada la infraestructura local, i incrementa el cost dels aliments i l'habitatge en les destinacions més populars.

Si no canviem res, el turisme suposarà més del 10% de les emissions de CO2 mundials en els pròxims vint anys. Orientar-se cap a un turisme sostenible és necessari per a preservar els recursos naturals i culturals de la nostra regió i la qualitat de vida de les comunitats locals. Així mateix, es tracta d'una estratègia eficaç per a mitigar els problemes associats al canvi climàtic, que és imminent, i adaptar-s'hi. Alguns d'aquests problemes són l'augment del nivell del mar, l'acidificació dels oceans o l'alteració dels ecosistemes marins i costaners, que tenen efecte en la biodiversitat, les inundacions, l'erosió, la intrusió salina, la sequera prolongada, etc.

Ja no queda temps per perdre. Cal avançar cap al model preconitzat per l'OMT, ***el d'un turisme que tingui plenament en compte les repercussions actuals i futures, econòmiques, socials i mediambientals per satisfer les necessitats dels visitants, la indústria, l'entorn i les comunitats amfitriones.*** Aquest canvi implica la implementació de noves polítiques turístiques i pràctiques de gestió, així com uns recursos econòmics significatius.

Malgrat les dificultats inherents a un sector tan complex, s'han de reconèixer els esforços de la Unió Europea i d'un nombre creixent de països mediterranis per a promoure un turisme competitiu, sostenible, responsable i de qualitat, i per a desenvolupar estratègies nacionals de turisme sostenible.

PRESERVAR LA NATURA I LA CULTURA PER MILLORAR LES CONDICIONS DE VIDA A LES NOSTRES DESTINACIONS TURÍSTIQUES

La **Comunitat MED de Turisme Sostenible** (d'ara endavant, «la Comunitat») és un consorci internacional que reuneix 18 projectes de turisme sostenible finançats pel Programa Interreg MED. El seu propòsit és dirigir la transició cap a un turisme costaner i marítim sostenible, traient partit dels resultats dels projectes i les lliçons apreses.

L'enfocament estratègic de la Comunitat s'estableix a la Declaració d'Atenes de 2017. Reclama solucions per a frenar la degradació dels recursos naturals i culturals del Mediterrani com a conseqüència del turisme de masses, i insta els responsables polítics i les principals parts interessades a orientar-se cap a nous models turístics que responguin a les expectatives dels turistes i reportin beneficis econòmics sense destruir els ecosistemes costaners i marítims ni deteriorar la qualitat de vida de les comunitats locals.

Els resultats dels projectes engegats per la Comunitat i les lliçons que se n'han tret constitueixen una font única de coneixement que pot afavorir la transició cap a polítiques i pràctiques turístiques innovadores, basades en els principis de la sostenibilitat. Sobre aquesta base, la Comunitat ha identificat les quatre àrees que requereixen implementar canvis amb més urgència per a dirigir-se cap a un turisme marítim i costaner sostenible al Mediterrani:

1. *Supervisar la sostenibilitat. Quines llacunes de coneixement afecten la formulació de polítiques turístiques? Quina és la millor manera de pal·liar aquestes llacunes de dades turístiques?*
2. *Reduir les repercussions ambientals, culturals i socials del turisme mediterrani.*
3. *Garantir que la prosperitat i el creixement econòmic generats pel turisme al Mediterrani siguin sostenibles i responsables. Quina és la millor manera d'abordar la complexitat que revesteix el sector turístic, tenint en compte els actors locals, els responsables polítics i els consumidors?*
4. *Establir mecanismes de govern que permetin dirigir la gran diversitat de parts interessades cap a un turisme més sostenible i responsable.*

L'ACCIÓ ÉS EL CAMÍ CORRECTE

Enfortida per l'experiència que ha anat adquirint amb l'execució d'aquests projectes, la Comunitat té per objecte proporcionar a les autoritats euromediterrànies i a altres parts interessades assessorament estratègic sobre la forma de dirigir-se cap a un turisme costaner i marítim sostenible al Mediterrani.

Així doncs, la Comunitat ha enunciat quatre **MISSATGES PRINCIPALS**, en les quals explica:

- El **fonament** de cada missatge. En quina mesura l'adopció d'un turisme sostenible és determinant per a resoldre els principals reptes socioeconòmics i ambientals.
- Les solucions als **reptes** identificats, partint dels resultats i les lliçons apreses dels projectes de la Comunitat.
- La forma d'implementar les **solucions plantejades**.
- De quina manera **les accions requerides** per la Comunitat ajuden a implementar **les prioritats polítiques a nivell mundial o regional**.

ELS SISTEMES I EINES DE SUPERVISIÓ ACTUALS SÓN INSUFICIENTS PER A PROTEGIR EL MEDITERRANI D'UNA DEGRADACIÓ IRREVERSIBLE.

Fonament: Els models turístics sostenibles, com que implementen eines i sistemes més rigorosos per a avaluar l'estat dels ecosistemes marins i costaners, garanteixen una millora en la presa de decisions relacionades amb la preservació dels serveis sobre els quals es fonamenten la majoria dels plans de desenvolupament turístic.

Reptes: Les eines i els sistemes innovadors per a avaluar la sostenibilitat del turisme permeten lluitar eficaçment contra el deteriorament dels ecosistemes marins i costaners, i preservar-ne el valor econòmic, social i ecològic.

Solució: Destinar fons europeus a establir un marc metodològic comú per avaluar la sostenibilitat del conjunt del sector turístic mitjançant l'harmonització dels sistemes de supervisió existents i la implementació d'indicadors de sostenibilitat específics per a cada destinació.

Projectes de la Comunitat sobre els que es fonamenta la solució:

Projecte CO-EVOLVE	Projecte MITOMED+
Projecte CASTWATER	Projecte MEDFEST
Projecte DestiMED	Projecte HERIT-DATA
Projecte ShapeTourism	

Accions requerides:

EUROSTAT:

- Destinar fons a dotar les autoritats locals o regionals, així com el sector privat, de fons d'informació fiables per a la recollida de dades rigoroses.

Parlament Europeu:

- Destinar fons a supervisar el turisme sostenible en la partida pressupostària 2021-2027 sobre turisme sostenible.

Contribució a la implementació de les prioritats polítiques a nivell mundial i regional

- **Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible**, objectiu 12.B: Elaborar i aplicar eines de control de l'impacte en el desenvolupament sostenible d'un turisme sostenible que creï llocs de treball i promogui la cultura i els productes locals.
- **Marc estadístic per a la mesura del turisme sostenible (OMT)**. Té en compte aspectes econòmics, ambientals i socials per fomentar l'avaluació i la supervisió del turisme sostenible i, per tant, la gestió basada en dades rigoroses.
- **Estratègia europea per al turisme costaner i marítim (2014)**, acció 8: Promoure l'ecoturisme amb l'ajuda dels indicadors del Sistema europeu de gestió i auditoria mediambientals i l'etiqueta ecològica de la UE.
- **Guia sobre turisme sostenible per al desenvolupament (EuropeAid i OMT)**, secció 5: Sostenibilitat de l'entorn natural i cultural. 5.4: Avaluació i supervisió de les repercussions del turisme.
- **Directives europees 2015/720/UE i 2008/56/CE**. Els estats membre han d'adoptar mesures per a supervisar la reducció del consum de bosses de plàstic i l'abocament marí de residus.
- **Iniciativa BLUEMED i Agenda Estratègica de Recerca i Innovació**, objectiu C1: Vincular el turisme amb els turistes i l'entorn. Acció C1.7: Desenvolupar sistemes de supervisió i avaluació dels fluxos de turisme (aspectes econòmics, socials i ambientals) i avaluar la capacitat d'acolliment turístic de cada destinació per fomentar una gestió eficient dels fluxos i de les repercussions turístiques, que porti a un control efectiu del creixement turístic.

EL TURISME CONVENCIONAL NO PLANIFICAT PROVOCA DANYS IRREVERSIBLES ALS RECURSOS NATURALS I CULTURALS DEL MEDITERRANI I FOMENTA LA DESIGUALTAT SOCIAL.

Fonament: Les polítiques i pràctiques turístiques actuals, centrades en la competitivitat en lloc de la sostenibilitat, degraden l'entorn i limiten la capacitat del sector per promoure el desenvolupament local i regional (millorar la infraestructura, generar llocs de treball dignes, etc.).

Reptes: El pas a un turisme sostenible posaria fre a la sobreexplotació actual, reduiria la contaminació dels ecosistemes costaners i marins, i restabliria una distribució més equitativa dels beneficis generats pel desenvolupament turístic.

Solució: Amb la finalitat d'idear un model turístic alternatiu basat en el concepte de llindar màxim, es proposa redistribuir els fluxos turístics en l'espai i el temps mitjançant el desenvolupament de les competències de les parts interessades i els responsables polítics relatives al Protocol per a la Gestió Integrada de les Zones Costaneres (GIZC) i als principis d'ordenació de l'espai marítim.

Projectes de la Comunitat sobre els que es fonamenta la solució:

Projecte ALTER ECO	Projecte DestiMED
Projecte CO-EVOLVE	Projecte MITOMED+
Projecte BLUEMED	Projecte BLUEISLAND

Accions requerides:

Xarxa de Regions Europees per un Turisme Sostenible i Competitiu (NECSTouR):

- Organitzar seminaris i tallers sobre l'aplicació d'un llinar màxim adreçats a les autoritats regionals d'ordenació territorial.
- Difondre les bones pràctiques de la Comunitat.

Comissió Intermediterrània de la Conferència de les Regions Perifèriques Marítimes d'Europa (CIM-CRPM):

- Reconèixer el valor dels serveis ecosistèmics del destí turístic en els principals documents estratègics.
- Crear un grup de treball sobre turisme per a ajudar les regions membre a aplicar un llinar màxim (inclos en els territoris extracomunitaris) compartint coneixements i emprenent projectes pilot en què s'avaluen o es repliquen els resultats i les lliçons apreses de la Comunitat.

Comissió Europea (direccions generals d'Energia i d'Acció pel Clima):

- Reconèixer que el turisme sostenible és essencial per a assolir els objectius de les polítiques energètiques i climàtiques europees.

Contribució a la implementació de les prioritats polítiques a nivell mundial i regional

- **Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible**, objectiu 14.7: D'aquí a 2030, augmentar els beneficis econòmics que els petits estats insulars en desenvolupament i els països menys avançats obtenen de l'ús sostenible dels recursos marins, en particular mitjançant la gestió sostenible de la pesca, l'aqüicultura i el turisme.
- **Directiva 2014/89/UE** del Parlament Europeu i del Consell, del 23 de juliol de 2014, per la qual s'estableix un marc per a l'ordenació de l'espai marítim.
- **Protocol per a la Gestió Integrada de les Zones Costaneres del Mediterrani**, article 9d relatiu a les activitats econòmiques: i) S'haurà de fomentar un turisme costaner sostenible, respectuós amb els ecosistemes costaners, els recursos naturals, el patrimoni cultural i els paisatges; ii) S'hauran de promoure formes específiques de turisme costaner, en particular el turisme cultural, el rural i l'ecoturisme, tot respectant les tradicions de les poblacions locals.
- **Pla d'acció d'economia circular de la UE com a part del paquet de mesures d'economia circular**. S'estableixen propostes sobre la gestió de l'aigua, els residus i el reciclatge, i es planteja una estratègia de control dels plàstics per a ajudar les empreses (inclòs el sector turístic) i els consumidors a progressar cap a una economia circular en la qual els recursos s'utilitzin de forma més sostenible.

- **Llibre blanc de 2011. Full de ruta cap a un espai únic europeu de transport: per una política de transports competitiva i sostenible.** Encara que no hi hagi referència explícita al turisme, en aquest llibre blanc s'aborda la necessitat de fer que viatjar sigui més sostenible, segur i eficient. També té per objectiu connectar diferents modalitats de transport, augmentar-ne la capacitat perquè puguin transportar més passatgers i reduir els embussos.
- **Pla d'acció regional sobre consum i producció sostenibles al Mediterrani,** objectiu 3.1: Desenvolupar i promoure pràctiques i solucions per a garantir un ús eficaç dels recursos naturals i reduir els efectes ambientals del turisme, respectant les capacitats de càrrega espacials, ecològiques i socioculturals del lloc de destí. Objectiu 3.3: Desenvolupar iniciatives de sensibilització i reforçar les capacitats i les competències tècniques per donar suport a les destinacions sostenibles i els serveis de turisme ecològic, i promoure el desenvolupament d'eines de comercialització i comunicació adequades per a garantir un turisme competitiu i sostenible al Mediterrani.

LA SOCIETAT LOCAL, SOBRETOT LA POBLACIÓ, ÉS QUI ACOSTUMA A PAGAR LES EXTERNALITATS NEGATIVES DEL SECTOR TURÍSTIC.

Fonament: Cal que el promotor tingui en compte i incorpori els efectes negatius ambientals, econòmics, socials i culturals dels plans de turisme convencional no planificat a l'hora de redactar els documents de planificació i pressupostaris.

Reptes: Les estratègies de desenvolupament turístic que no es basen en els principis de la sostenibilitat solen ser rebutjades per les comunitats locals, perquè hi veuen una amenaça per a la qualitat de vida en comptes d'una oportunitat per al creixement.

Solucions: i) Promoure productes i serveis turístics que compensin els efectes de l'estacionalitat (temporades altes i baixes); donar suport a les iniciatives de comerç local que es basen en l'economia circular, les tradicions i les pràctiques locals; ii) Involucrar els principals inversors turístics en el debat sobre la sostenibilitat fiscal.

Projectes de la Comunitat sobre els que es fonamenta la solució:

Projecte CASTWATER	Projecte TOURISMED
Projecte SIROCCO	Projecte MEDFEST
Projecte CO-EVOLVE	Projecte ALTER ECO

Accions requerides:

Autoritats regionals i locals:

- Implicar els actors privats locals en el disseny de paquets turístics, i els plans de mercat relacionats, que proposin ofertes alternatives i de temporada baixa.
- Establir programes de premis i etiquetes de reconeixement de bones pràctiques turístiques o fomentar els que ja hi ha, especialment pel que fa a la creació de llocs de feina dignes en l'àmbit local.

Programa Interreg MED:

- Donar prioritat a la gestió dels fluxos de turisme en les futures convocatòries de projectes estratègics, pel bé de les comunitats del destí turístic.

Donants multilaterals o bancs nacionals:

- Implementar deliberadament fons, principis i objectius de sostenibilitat a les estratègies d'inversió turística.

Contribució a la implementació de les prioritats polítiques a nivell mundial i regional

- **Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible**, objectiu 8.9: D'aquí a 2030, elaborar i posar en pràctica polítiques encaminades a promoure un turisme sostenible que creï llocs de treball i promogui la cultura i els productes locals.
- **Plad'acció regional sobre consum i producció sostenibles (CPS) al Mediterrani (2016)**, Objectiu 3.2: Promoure mesures reguladores, legislatives i financeres per a incorporar la sostenibilitat en l'esfera de consum i producció relativa al turisme, per a reduir-ne l'estacionalitat i crear-hi llocs de treball ecològics i decents, i per a fomentar la participació i l'apoderament de la comunitat local.
- **Conferència de les Nacions Unides sobre el desenvolupament sostenible (Rio+20), declaració sobre «El futur que volem» (2012)**, Punt 130: Posem en relleu que el turisme ben concebut i ben gestionat (...) té vincles estrets amb altres sectors i pot crear ocupació [digna] i generar oportunitats comercials; punt 131: Animem a fomentar les inversions en turisme sostenible, en particular l'ecoturisme i el turisme cultural, la qual cosa pot consistir en crear pimes i facilitar l'accés a recursos econòmics, entre altres mitjançant iniciatives de microcrèdits per a les comunitats pobres, indígenes i locals de zones amb gran potencial ecoturístic.
- **Estratègia europea per al plàstic en una economia circular**. Preveu la creació d'un fons d'inversió privada per a compensar les externalitats mediambientals de la producció de plàstic.
- **Manifest europeu del turisme per al creixement i l'ocupació**, punt 35: L'ocupació a llarg termini en el sector turístic amb condicions de treball justes per a tots, especialment en subsectors fonamentals on la contractació i la retenció suposen una dificultat (per exemple, protecció social, remuneració, igualtat d'oportunitats, igualtat de tracte, etc.).

LA GOVERNANÇA DEL TURISME, AVUI EN DIA FRAGMENTADA, ES CARACTERITZA AMB MASSA FREQUÈNCIA PER UN DÈFICIT DE REPRESENTACIÓ, LEGITIMITAT I LIDERATGE. ES TRACTA D'UNA DE LES AMENACES MÉS SERIOSES PER A LA CONSERVACIÓ DELS RECURSOS NATURALS I CULTURALS DEL MEDITERRANI.

Fonament: Resulta essencial dotar-se d'un sistema de governança inclusiu, estructurat i coordinat, capaç d'apoderar els ciutadans i els responsables polítics, amb la finalitat de garantir la resiliència del lloc de destí i de desenvolupar plans de desenvolupament turístic rigorosos, que tinguin en compte les necessitats socials i els interessos del sector.

Reptes: Cal conciliar els nombrosos àmbits polítics afectats pel turisme per tal d'aprofitar el màxim el potencial del sector, promoure el desenvolupament local i regional, i donar resposta a les principals preocupacions dels residents i els turistes.

Solució: Dotar amb prou facultats els sistemes de governança per a la presa de decisions importants, que s'han de basar en les dades científics disponibles i en la corroboració de l'experiència en l'àmbit. Si això no és possible, ha de prevaler el principi de cautela.

Projectes de la Comunitat sobre els que es fonamenta la solució:

Projecte EmbleMatic	Projecte DestiMED
Projecte MITOMED+	Projecte CO-EVOLVE
Projecte COASTING	

Accions requerides:

Regions i autoritats locals:

- Determinades regions o autoritats locals haurien d'engegar un procés que faci partícips diferents nivells de governança i actors locals o regionals a l'hora d'establir una visió comuna sobre la manera de desenvolupar un turisme sostenible en àrees específiques, emprant els resultats i les lliçons apreses en els projectes de la Comunitat, entre altres dades.

PANORAMED:

- Organitzar activitats per millorar la capacitat institucional en determinades regions o comunitats locals amb la condició d'ajudar-los a dotar-se d'estructures i processos de gestió turística efectius.

Contribució a la implementació de les prioritats polítiques a nivell mundial i regional

- **Tractat de funcionament de la Unió europea**, títol XXII, article 195 (sobre el turisme): a) fomentar la creació d'un entorn favorable al desenvolupament de les empreses en aquest sector; b) propiciar la cooperació entre estats membres, en particular mitjançant l'intercanvi de bones pràctiques.
- **Conferència ministerial sobre l'economia blava de la Unió pel Mediterrani (Brussel·les, 2015)**. Pel que fa a la governança marítima, els ministres reconeixen la necessitat de reforçar la coordinació i la cooperació en el domini dels assumptes marítics amb la finalitat de millorar la governança marítima i estudiar el valor afegit i la viabilitat d'estratègies marítimes apropiades, fins i tot a nivell subregional (en particular, basant-se en els processos multilaterals existents, com ara el diàleg 5+5, l'Acord d'Agadir i l'Estratègia de la UE per a la regió de l'Adriàtic i del Jònic).
- **Conferència de parts interessades de la Unió pel Mediterrani: Cap a un full de ruta per a la inversió i l'ocupació blaves al Mediterrani (Atenes, 2015)**. La cooperació regional és un prerrequisit per al turisme sostenible al Mediterrani i s'ha d'aplicar mitjançant instruments com ara els projectes conjunts, les estratègies macroregionals, la connectivitat marítima, etc.
- **Iniciativa WestMed, marc d'acció 2017**, objectiu 3: Promoure la gestió sostenible de les activitats econòmiques marítimes i preservar els ecosistemes i la biodiversitat. Els sistemes de governança efectius i eficients requereixen una cooperació constant i una sinergia entre les estructures i les iniciatives existents. És essencial per a prendre decisions informades i assenyades i trobar un equilibri entre els aspectes econòmics, socials, polítics i administratius.
- **Iniciativa BLUEMED**. A l'Agenda Estratègica de Recerca i Innovació (SRIA en anglès), de BLUEMED, la gestió de l'ordenació marítima i els recursos marins al Mediterrani està considerada com una de les principals dificultats.

ANNEX 1. RECOMANACIONS DE LES FITXES POLÍTIQUES

Com a resultat d'un esforç de reflexió col·lectiva, facilitat per experts externs, la Comunitat ha elaborat quatre fitxes polítiques sobre els temes següents: 1) Garantir un seguiment efectiu de la sostenibilitat del turisme al Mediterrani; 2) Promoure models turístics alternatius per mitigar les pressions al Mediterrani; 3) El turisme com a motor estratègic per al creixement inclusiu, responsable i sostenible al Mediterrani; 4) La governança com a eina per a un turisme sostenible i responsable al Mediterrani. A continuació s'enumeren les recomanacions polítiques formulades a les fitxes polítiques, basades en l'experiència de la Comunitat, amb accions específiques per a aconseguir-les.

- 1. *Dissenyar i implementar un marc metodològic comú per a avaluar la sostenibilitat turística***
 - 1.1 Defensar, a escala de la UE, un marc metodològic comú per a avaluar i fer un seguiment de la sostenibilitat del turisme al Mediterrani, d'acord amb les eines existents dins del marc polític europeu.
 - 1.2 Garantir la fiabilitat de la informació disponible per a la recollida de dades, que duen a terme les autoritats locals amb la participació del sector privat.
 - 1.3 Implementar indicadors adaptats als tipus de destinació que empenen els sistemes d'indicadors existents a la UE i a tot el món.
- 2. *Establir inversions econòmiques sostingudes i un pressupost conjunt per al foment de la capacitat***
 - 2.1 Destinar recursos econòmics addicionals a fer una avaluació i un seguiment de la sostenibilitat adaptats als compromisos de les autoritats nacionals i regionals en relació amb la inclusió d'activitats d'avaluació i supervisió als seus plans d'acció, amb indicadors específics i amb la finalitat d'obtenir resultats concrets.
 - 2.2 Finançar amb inversions públiques la supervisió de dades i el foment de la capacitat en comptes de finançar la promoció i el màrqueting del turisme.
 - 2.3 Dissenyar programes de formació específics sobre l'avaluació i la sostenibilitat del turisme per a pimes, organitzacions d'ordenació del lloc de destí i òrgan estadístic.
- 3. *Garantir la disponibilitat i la transparència de dades***
 - 3.1 Establir mecanismes de col·laboració entre els productors i els usuaris de dades per fomentar-ne la difusió i dotar-se d'una quantitat suficient d'informació que abasti múltiples nivells i abordi una àmplia varietat de problemes associats al turisme.
 - 3.2 Construir una plataforma mediterrània en línia per a documentar-hi projectes turístics reeixits i oferir suport en els processos de presa de decisions.
 - 3.3 Revisar els mètodes d'elaboració d'estadístiques oficials per oferir dades accessibles als usuaris finals.

4. *Copsar els factors que limiten el desenvolupament turístic*

- 4.1 Establir líndars quantitativs o qualitativs per a establir el límit per damunt del qual els recursos naturals o culturals no poden sostenir més visitants o activitat sense perdre valor i atractiu.
- 4.2 Definir paràmetres de sostenibilitat que permetin a les destinacions turístiques desenvolupar solucions conjuntes a problemes semblants.
- 4.3 Reconèixer el valor dels serveis ecosistèmics dels quals depenen la majoria de les activitats turístiques, així com els mitjans de vida i el benestar dels habitants, amb la finalitat de defensar un ús sostenible d'aquests recursos.

5. *Planificar i gestionar el turisme de manera sostenible*

- 5.1 Aplicar els instruments legals vigents per a la planificació i la gestió d'àrees turístiques, com ara el Protocol per a la Gestió Integrada de les Zones Costaneres, l'ordenació de l'espai marítim, els principis de la gestió basada en els ecosistemes i la lògica de zonificació.
- 5.2 Compartir i difondre bones pràctiques en termes d'eines de gestió i planificació per facilitar-ne la transferibilitat i la reproducció.

6. *Conscienciar i fomentar les capacitats, canviar el comportament*

- 6.1 Conscienciar i fomentar la capacitat que tenen els actors privats i públics de protegir el patrimoni cultural i natural (per exemple, en els estudis d'ensenyament superior, la formació professional i acadèmica, les plataformes d'intercanvi de coneixement, etc.).
- 6.2 Comunicar als residents i als turistes que tenen com a responsabilitat col·lectiva preservar els recursos naturals i culturals de les destinacions.
- 6.3 Aplicar instruments econòmics (per exemple, impostos, règims de preus, incentius, etc.) per promoure canvis en el comportament dels ciutadans i les empreses a les zones turístiques del Mediterrani.

7. *Redistribuir els fluxos de turisme en l'espai i el temps*

- 7.1 Proposar productes i serveis innovadors fora de temporada.
- 7.2 Promoure destins de rerepaís (per exemple, mitjançant estàndards de qualitat) i models turístics alternatius (per exemple, l'ecoturisme i el slow tourism) i, alhora, oferir solucions de mobilitat amb baixes emissions de carboni per als desplaçaments entre el litoral i l'interior.

8. *Augmentar els beneficis socioeconòmics i ambientals per a les comunitats locals*

- 8.1 Avaluar l'oferta i la demanda turística local per detectar-ne els punts forts i els punts febles, i optimitzar la cadena mitjançant solucions que augmentin la productivitat, millorin l'eficiència dels recursos i contribueixin a generar més beneficis locals i mitigar les pressions.
- 8.2 Promoure ocupacions estables i qualificades per potenciar la competitivitat de les destinacions mitjançant productes i serveis de qualitat, que requereixen treballadors amb bona formació i millors sous.

9. *Millorar les destinacions fent-les més inclusives, responsables, atractives i competitives*

- 9.1 Incentivar serveis i productes de qualitat mitjançant etiquetes i certificats que resultin clars i fàcils d'implementar i als quals els residents donin suport.

- 9.2 Garantir l'accessibilitat universal del destí turístic, fins i tot per als visitants que tinguin discapacitats físiques o mentals. Es tracta d'una oportunitat per a ampliar el mercat i d'un principi de responsabilitat social.
- 9.3 Passar d'un model de sol i platja amb ofertes amb tot inclòs i a baix cost cap a un règim amb productes i serveis de valor afegit, invertint en infraestructures de qualitat i emfatitzant les peculiaritats ambientals i socials del lloc de destí per diferenciar-lo encara més de la resta.
- 10. *Bastir ponts per a la col·laboració eficient entre les parts interessades del sector turístic i afavorir el desenvolupament d'una visió comuna***
- 10.1 Dotar les principals parts interessades de més autonomia en el disseny, la planificació i la implementació de les activitats turístiques al seu territori.
- 10.2 Construir una identitat, uns valors i una visió comuns del Mediterrani, traient profit del seu patrimoni històric, gastronòmic i cultural únic per aconseguir un avantatge competitiu en el mercat mundial.
- 10.3 Garantir que les inversions en instal·lacions, serveis o béns turístics es facin en benefici de les poblacions locals, les quals contribueixen de manera decisiva a la indústria del turisme (per exemple, serveis de transport, gastronomia, tradicions, artesanía, etc.).
- 11. *Copsar tota la complexitat del sector turístic***
- 11.1 Acordar una sèrie de principis de turisme sostenible a nivell local i regional mitjançant un procés de consens inclusiu i estructurat en el qual participin totes les parts interessades.
- 11.2 Facilitar l'intercanvi de coneixements i informació entre les parts interessades, alhora que se'n fomenti la capacitat per a recopilar dades massives amb l'objectiu de promoure la presa de decisions polítiques informades.
- 11.3 Identificar i reproduir les millors pràctiques de gestió de casos turístics complexos (per exemple, mitjançant projectes o proves pilot).
- 12. *Equilibrar les tres dimensions de la sostenibilitat***
- 12.1 Equilibrar les tres dimensions del desenvolupament sostenible sense comprometre el concepte de sostenibilitat i tenint en compte els diferents interessos, sovint conflictius, de les parts implicades en el marc de consultes dutes a terme a cada lloc per a avaluar aquest equilibri cas per cas.
- 12.2 Concedir legitimitat als processos de presa de decisions per promoure canvis substancials i integrar sistemes de seguiment i avaluació coordinats per organismes independents.
- 13. *Garantir mecanismes de participació perquè els processos de presa de decisions siguin inclusius***
- 13.1 Garantir que totes les parts implicades, en particular els residents (que viuen exposats diàriament a les pressions associades al turisme), puguin intervenir no només en la presa de decisions, sinó també en la planificació i la gestió.
- 13.2 Crear espais de diàleg permanents per a abordar els conflictes i, en particular, establir mecanismes innovadors de presa de decisions (per exemple, plataformes digitals per a la participació democràtica).

- 14. Promoure una gestió efectiva mitjançant el lideratge assertiu d'agents capacitats**
- 14.1** Especificar el mandat i les funcions que s'assignen a cada nivell de governança, i alhora reforçar la capacitat d'aquests mandats per convertir-los en promotors del canvi. Garantir que els processos d'elaboració de polítiques turístiques siguin eficaços, coherents i sostenibles, i que totes les parts implicades se'n sentin participants.
- 14.2** Generar confiança entre les parts implicades i garantir-ne el compromís mitjançant memoràndums d'enteniment consensuats, acords de col·laboració o declaracions que impliquin tots els nivells de governança i tots els sectors associats al turisme.

Aquestes recomanacions polítiques han sigut elaborades gràcies al compromís de 18 projectes mediterranis: BleuTourMed_C3, ALTER ECO, BLUEISLANDS, BLUEMED, CASTWATER, COASTING, CO-EVOLVE, CONSUME-LESS, DestiMED, EMbleMatiC, HERIT-DATA, INHERIT, MEDCYCLETOUR, MEDFEST, MITOMED+, ShapeTourism, SIROCCO, TOURISMED.

Aquest document ha sigut escrit com a part de les activitats de capitalització del projecte Interreg MED BleuTourMed_C3. Aquest estudi es va realitzar amb l'ajuda del programa Interreg MED.

CLÀUSULA D'EXEMPCIÓ DE RESPONSABILITAT

El contingut d'aquest document no reflecteix la opinió oficial de la Unió Europea. La responsabilitat per la informació continguda i les opinions expressades en aquest document incumbeixen completament als autors i les autores.

COPYRIGHT

Aquesta obra està subjecta a una llicència 4.0 de recomenxement no comercial internacional de Creative Commons.

CRÉDITOS:

Conceptualización
UNIMED

Layout

Diagramación
Simona Galbiati
Juliana Vélez

Seguiu-nos a <https://sustainable-tourism.interreg-med.eu/>

Projecte cofinançat pel Fons
Europeu de Desenvolupament
Regional

